

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle tuotesektorilainsäädännön uudistamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle tuotesektorilainsäädännön uudistamiseksi (HE 41/2026 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Eriika Melkas, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Mari Suominen, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva virkamies Pirje Lankinen, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- erityisasiantuntija Milla Kuokkanen, Liikenne- ja viestintävirasto
- johtaja Katriina Luoma, FINAS-akkreditointipalvelu
- johtaja Katriina Luoma, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- juristi Elli Luhtanen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- puolustusministeriö
- Tulli
- Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- Kaupan liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi useilla tuotesektoreilla sovellettava laki, joka koskee eräiden tuotteiden saattamista markkinoille sisämarkkinoiden hätätilan aikana. Lain tarkoituksena on mahdollistaa unionin harmonisoituun tuotelainsäädäntöön kuuluvien tuotteiden nopea ja turvallinen markkinoille saattaminen poikkeuksellisissa kriisitilanteissa. Näissä tilanteissa Euroopan unionin neuvosto voi sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan säädöksen nojalla komission ehdotuksesta ottaa käyttöön sisämarkkinoiden hätätilavaiheen ja nimetä tietyt tuotteet kriisin kannalta olennaisiksi tavaroiksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

Esityksen taustalla on EU:n sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä ja hätätilaa koskeva säädöspaketti, joka sisältää sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan säädöksen lisäksi asetuksen sekä direktiivin, joilla muutetaan EU:n tuotesäätelyä siltä osin kuin on kyse hätätilamenettelyistä vaatimustenmukaisuuden arviointia, vaatimustenmukaisuusolettamaa, yhteisten eritelmien hyväksymistä ja markkinavalvontaa varten sisämarkkinoiden hätätilan vuoksi. Näillä säädöksillä luodaan unionin tasolla mekanismi, jonka avulla voidaan kriisitilanteessa varmistaa erityisesti terveyden, turvallisuuden tai kriittisten toimintojen turvaamiseksi välttämättömien tuotteiden vapaa liikkuvuus ja nopea saatavuus. Kokemukset aiemmista kriiseistä, kuten COVID-19-pandemiasta, osoittivat, että nykyiset vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt ja markkinavalvontajärjestelmät eivät ole riittävän joustavia vastaamaan äkilliseen kysynnän kasvuun ja toimitusketjujen häiriöihin.

Ehdotetun uuden lain tavoitteena on luoda poikkeusmenettelyjä, joiden avulla tuotteita voidaan saattaa markkinoille ilman tavanomaisia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, kunhan olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttyvät. Laki sisältää säännökset merkinnästä ja jäljitettävyydestä, jotta poikkeusmenettelyin markkinoille saatetut tuotteet voidaan tunnistaa. Lisäksi lailla on tarkoitus tehostaa markkinavalvontaa ja tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden välillä. Ilmoitetuille laitoksille asetetaan velvoitteita priorisoida kriittisiä tuotteita koskevat arviointipyynnöt ja ryhtyä kohtuullisiin toimiin kapasiteetin lisäämiseksi. Viranomaisille säädetään velvollisuus ilmoittaa myönnetty poikkeusluvut ja korjaavat toimet muille jäsenvaltioille ja Euroopan komissiolle sekä asettaa kriisin kannalta olennaisia tavaroita koskevat markkinavalvontatoimet etusijalle ja antaa keskinäistä virka-apua. Laissa säädetään myös hallinnollisista pakkokeinoista uusien velvoitteiden, kuten merkintä- ja jäljitettävyysovaatimusten osalta.

Laki olisi horisontaalinen ja kattaisi kaikki tuoteryhmät, joihin EU:n sisämarkkinoiden hätätilasäätelyllä muutettu tuotelainsäädäntö soveltuu, ilman että sektorilakeja avataan sisällöllisesti. Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettuun lakiin ja eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annettuun lakiin lisättäisiin viittaus tähän lakiin, jotta soveltaminen hätätilassa on selkeää. Näin varmistetaan sääntelyn johdonmukaisuus ja vältetään päällekkäisyydet. Esitys liittyy EU:n sisämarkkinoiden hätätilaa koskevan säädöspaketin täytäntöönpanoon ja sen tavoitteena on turvata kriittisten tuotteiden saatavuus poikkeusoloissa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 29.5.2026.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen tausta

Hallituksen esitys liittyy sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevaan asetukseen (EU) 2024/2747 ja sitä täydentävään direktiiviin (EU) 2024/2749 ja asetukseen (EU) 2024/2748, joilla muutetaan sisämarkkinoiden yhdenmukaistamissäädöksiä siltä osin kuin kriisin kannalta olennaisten tuotteiden markkinoille saattamisen edellytysten tehostaminen sitä edellyttää. EU-säädösten valmisteluvaiheessa talousvaliokunta on pitänyt ehdotetun sääntelykokonaisuuden

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

tavoitteita pääosin perusteltuina ja korostanut, että sisämarkkinoiden hätäapuvälineen käyttö tulee rajata akuutteihin ja poikkeuksellisiin kriisitilanteisiin (TaVL 67/2022 vp).

EU:n harmonisoiduissa tuotesektorikohtaisissa direktiiveissä säädetään tuotteiden turvallisuusvaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, mutta ne eivät sisällä mahdollisuutta poiketa yhdenmukaistetuista säännöistä hätätilanteessa. Hallituksen esityksen taustalla olevan EU-säätelyn keskeisenä tavoitteena on vahvistaa unionin kykyä ylläpitää sisämarkkinoiden toimintaa vakavissa häiriötilanteissa ja ehkäistä jäsenvaltioiden ryhtymistä toisistaan poikkeaviin ja sisämarkkinoiden toimintaa tarpeettomasti rajoittaviin kansallisiin toimiin. Säätelyllä pyritään turvaamaan kriisin kannalta olennaisten tavaroiden ja palvelujen saatavuus tilanteissa, joissa markkinahäiriöt, toimitusketjujen katkokset tai poikkeukselliset kysyntäpiikit uhkaisivat unionin taloudellista ja yhteiskunnallista toimintakykyä.

Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden tuotteiden saattamisesta markkinoille sisämarkkinoiden hätätilan aikana. Lisäksi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annettua lakia sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia ehdotetaan muutettaviksi.

Hallituksen esitykseen sisältyvässä uudessa laissa ehdotetaan säädettäväksi unionin yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden nopeasta ja turvallisesta saattamisesta markkinoille ja niiden käyttöönotosta sisämarkkinoiden hätätilavaiheessa. Valiokunta pitää tärkeänä, että poikkeusmenettelyt on rajattu ajallisesti selkeästi vain sisämarkkinoiden hätätilaan ja sisällöllisesti komission täytäntöönpanosäädöksessä yksilöityihin, kriisin kannalta olennaisiin tavaroihin.

Ehdotetun uuden lain tavoitteena on luoda poikkeusmenettelyt, joiden avulla tuotteita voidaan saattaa markkinoille ilman tavanomaisia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, kunhan olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttyvät. Laissa ehdotetaan säädettäväksi muun muassa poikkeusluvasta ja sen ehdoista, ilmoitettujen laitosten velvoitteista, valvonnasta, seuraamuksista sekä tiedonsaannista, yhteistyöstä ja ilmoittamisvelvoitteista. Laki on horisontaalinen ja se kattaa kaikki tuoteryhmät, joihin EU:n sisämarkkinoiden hätätilasäätelyllä muutettu tuotelainsäädäntö soveltuu.

Talousvaliokunta toteaa, että ennakkovarautuminen vakaviin häiriö- ja poikkeustilanteisiin on tärkeää. Kriisitilanteissa on voitava varmistaa tavaroiden vapaa liikkuvuus ja nopea saatavuus erityisesti terveyden, turvallisuuden tai kriittisten toimintojen turvaamiseksi välttämättömien tuotteiden osalta. Valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä jäljempänä esitetyin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Toimivaltaiset viranomaiset

Ehdotetun uuden lain 5 §:ssä säädetään toimivaltaisesta viranomaisesta, joka voi talouden toimijan perustellusta hakemuksesta myöntää poikkeusluvan, jos laissa säädetyt ehdot täyttyvät.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

Poikkeusluvalla voidaan saattaa markkinoille tuotteita, joille ei ole tehty vaadittavaa ilmoitetun laitoksen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia. Hätätilan aikaisen luvan markkinoille saattamiseen myöntävänä viranomaisena toimii ehdotuksen mukaan kunkin sektorin toimivaltainen markkinavalvontaviranomainen.

Talousvaliokunta pitää tarkoituksenmukaisena esityksen mukaista ratkaisua, jossa luvan myöntävä viranomainen määrättyy eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain mukaisen toimivallanjaon mukaan. Asiantuntijalausunnossa todetun mukaisesti markkinavalvontaviranomaisella on parhaat valmiudet, ammattitaito ja tiedot arvioida kriittisen tuotteen turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta.

Muita näkökohtia

Asiantuntijalausunnossa on tuotu esiin mahdollinen tarve muuttaa myös tuoteryhmäkohtaisia sektorilakeja sisämarkkinoiden hätätilaan liittyvän EU-sääntelyn vuoksi, jotta voimassa oleva käyttöönottosääntely ei estä poikkeuslupasääntelyn soveltamista käytännössä. Työ- ja elinkeinoministeriö on ilmoittanut tunnustaneensa tarpeen arvioida tuotesektorisäädösten mahdollisia muutostarpeita, ja tämä arviointi on tarkoitus tehdä nyt käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä erillisenä hankkeena.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki eräiden tuotteiden saattamisesta markkinoille sisämarkkinoiden hätätilan aikana

6 §. Poikkeusluvan myöntäminen. Valiokunta ehdottaa pykälän 4 momentin virheellisen viittauksen korjaamista 5 §:n 2 momenttiin. Lisäksi valiokunta ehdottaa 5 momentin poistamista päällekkäisen sääntelyn välttämiseksi, sillä tietojen luovuttamisesta säädetään lain 17 §:ssä.

7 §. Asiantuntijan käyttäminen. Valiokunta ehdottaa pätevän ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisen mahdollistamista paitsi 1 momentissa mainitusti tavaran turvallisuuteen liittyvän seikan selvittämisessä, myös muiden asiaankuuluvien olennaisten vaatimusten osalta. Esimerkiksi radiolaitedirektiivin 2014/53/EU uuden 43 c artiklan 1 kohdan mukaan poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että radiolaitteen osalta on osoitettu kaikkien 3 artiklassa säädettyjen asiaankuuluvien olennaisten vaatimusten täyttyminen. Radiolaitedirektiivin 3 artikla kattaa turvallisuusvaatimusten ohella näin ollen myös esimerkiksi radiotaajuuksien käyttöä koskevat tekniset vaatimukset sekä eräitä radiolaitteita koskevat tietoturva-vaatimukset.

8 §. Poikkeusluvan sisältö ja voimassaolo. Valiokunta ehdottaa 1 momentin 2 kohdan täydentämistä 7 §:n 1 momentin muutosta vastaavasti. Näin ollen poikkeusluvassa on oltava muun muassa kuvaus menettelyistä, joilla tavaraa koskevien olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten sekä muiden olennaisten vaikutusten täyttyminen on osoitettu.

9 §. Poikkeusluvan hakeminen. Talousvaliokunta ehdottaa säännöksen täydentämistä, jotta viranomaisten toimivallanjako poikkeusluvan myöntämisen osalta on yksiselitteinen.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

11 §. Poikkeusluvan alueellinen ulottuvuus ja toisen jäsenvaltion luvan tunnustaminen.

Valiokunta ehdottaa 2 momentin poistamista päällekkäisen sääntelyn välttämiseksi, sillä tietojen luovuttamisesta säädetään lain 17 §:ssä.

17 §. Ilmoitettavat tiedot. Valiokunta ehdottaa säännöksen täsmentämistä muun muassa viranomaisten tietojen luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaan sääntelyyn liittyvän käytännön mukaiseksi. Lisäksi valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 2 momentin, jonka mukaan markkina- ja valvontaviranomainen ilmoittaa toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä 1 momentissa tarkoitetut tiedot, jos tiedot ovat markkina- ja valvontaviranomaisen hallussa.

19 §. Tiedonvaihto ja tietojen luovuttaminen. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin 2 kohtaan eräitä teknisluonteisia korjauksia ja täsmennyksiä. Lisäksi pykälän 2 momentin 3 kohdan täsmentämistä, jotta sääntely vastaa hallituksen esityksen perusteluissa esitettyä sääntelytarvetta.

24 §. Ilmoitetun laitoksen veloitteiden laiminlyönti. Valiokunta ehdottaa virheellisten pykäläviittausten korjaamista.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 41/2026 vp sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 41/2026 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

eräiden tuotteiden saattamisesta markkinoille sisämarkkinoiden hätätilan aikana

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään sisämarkkinoiden hätätilavaiheessa sellaisten unionin yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden nopeasta ja turvallisesta saattamisesta markkinoille ja niiden käyttöönotosta, jotka on komission sisämarkkinoiden hätätilaa koskevassa täytäntöönpanosäädöksessä nimetty kriisin kannalta olennaisiksi tavaroiksi.

Tässä laissa annetaan sisämarkkinoiden hätätilaa ja sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä koskevan toimenpidekehityksen perustamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2679/98 muuttamisesta (sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskeva säädös) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2024/2747 sekä asetusten (EU) N:o 305/2011, (EU) 2016/424, (EU) 2016/425, (EU) 2016/426, (EU) 2023/988 ja (EU) 2023/1230 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse hätätilamenettelyistä vaatimustenmukaisuuden arviointia, vaatimustenmukaisuusolettamaa, yhteisten eritelmien hyväksymistä ja markkinavalvontaa varten sisämarkkinoiden hätätilan vuoksi annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2024/2748 täydentävät säännökset.

Tällä lailla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/2749 direktiivien 2000/14/EY, 2006/42/EY, 2010/35/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU ja 2014/68/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse hätätilamenettelyistä vaatimustenmukaisuuden arviointia, vaatimustenmukaisuusolettamaa, yhteisten eritelmien hyväksymistä ja markkinavalvontaa varten sisämarkkinoiden hätätilan vuoksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Tämän lain lisäksi soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinoille saattamisesta, vaatimustenmukaisuudesta ja markkinavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*, eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016), kuluttajatuotteiden turvallisuudesta annetussa laissa (184/2025), ympäristösuojelulaissa (527/2014), rakentamislaisissa (751/2023), sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014), hissiturvallisuuslaissa (1134/2016), sähköturvallisuuslaissa (1135/2016), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1139/2016), painelaitelaissa (1144/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetussa laissa (218/2018), kaasulaitelaissa (502/2018), vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (541/2023), työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) sekä eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1016/2004) ja CE merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010) sekä markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*.

3 §

Soveltamisalan rajaukset

Tämän lain lukuja 2–6 sovelletaan vain, kun Euroopan unionin neuvosto on neuvoston täytäntöönpanosäädöksellä ottanut käyttöön sisämarkkinoiden hätätilavaiheen sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan toimenpidekehityksen perustamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2679/98 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/2747 (*sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskeva säädös*) 18 artiklan nojalla ja Euroopan komissio on antanut sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan säädöksen 28 artiklan mukaisen täytäntöönpanosäädöksen.

Tämän lain lukuja 2–6 sovelletaan ainoastaan sisämarkkinoiden hätätilavaiheen aikana.

Poiketen siitä mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, tämän lain 9 §:n 2 momenttia ja 10 §:n 3 momenttia, jotka koskevat asetuksenantovaltuutta, sovelletaan myös silloin, kun hätätilavaihetta ei ole otettu käyttöön ja se ei ole käynnissä.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tavaralla* tai *kriisin kannalta olennaisella tavaralla* sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan säädöksen 3 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua tavaraa, jonka komissio yksilöi täytäntöönpanosäädöksessä;

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

2) *sisämarkkinoiden hätätilavaiheella* sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan säädöksen 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tilaa;

3) *neuvoston täytäntöönpanosäädöksellä* sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan säädöksen 18 artiklan mukaista neuvoston täytäntöönpanosäädöstä;

4) *komission täytäntöönpanosäädöksellä* sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan säädöksen 28 artiklan mukaista komission täytäntöönpanosäädöstä, jolla aktivoidaan alakohtaiset hätätilamenettelyt;

5) *poikkeusluvalla* tämän lain mukaista lupaa saattaa tavara markkinoille tai ottaa tavara käyttöön ilman, että tavaralle on suoritettu vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, johon kuuluu ilmoitetun laitoksen pakollinen osallistuminen;

6) *ilmoitetulla laitoksella* Euroopan unionin sääntelyn mukaisesti nimettyä ja Euroopan komissiolle ilmoitettua vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosta;

7) *markkinavalvontaviranomaisella* markkinavalvontalain tai rakentamislain mukaista toimivaltaista markkinavalvontaviranomaista taikka markkinavalvontaa suorittavaa työsuojeluviranomaista;

8) *talouden toimijalla* markkinavalvontalain 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa ja markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuja talouden toimijoita;

9) *yhteisillä eritelmillä* komission sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan säädöksen mukaisesti antamissa täytäntöönpanosäädöksissä vahvistettavia teknisiä eritelmiä.

2 luku

Poikkeuslupa ja sen ehdot

5 §

Toimivaltainen viranomainen

Markkinavalvontaviranomainen, jonka tehtäviin kuuluu markkinavalvonta kriisin kannalta olennaisiksi nimettyjen tavaroiden osalta, on tässä laissa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. Sosiaali- ja terveysministeriö on kuitenkin eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa tarkoitettujen tavaroiden osalta toimivaltainen viranomainen.

Jos tavaraan kohdistuu eri säädöksiin perustuvia olennaisia vaatimuksia, joiden valvonnasta vastaa useampi viranomainen, kukin toimivaltainen viranomainen vastaa luvan myöntämisen arvioinnista toimivaltaansa kuuluvien vaatimusten osalta. Vaatimusten täyttymisestä ilmoitetaan viranomaiselle, jolle hakemus on osoitettu.

6 §

Poikkeusluvan myöntäminen

Toimivaltainen viranomainen voi talouden toimijan perustellusta hakemuksesta myöntää poikkeusluvan tavarain saattamiseen markkinoille tai käyttöönottoon Suomessa, vaikka tavaralle

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

ei olisi suoritettu siltä normaalioloissa edellytetyjä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, joissa ilmoitetun laitoksen osallistuminen on pakollista, jos:

1) tavara kuuluu komission täytäntöönpanosäädöksessä nimettyihin kriisin kannalta olennaisiin tavaroihin;

2) talouden toimija osoittaa, että tavara täyttää kaikki sovellettavat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset sekä muut kyseistä tavaraa koskevat Euroopan unionin sääntelyssä asetetut olennaiset vaatimukset; ja

3) talouden toimija osoittaa, että ilmoitettu laitos ei kykene suorittamaan vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä kohtuullisessa ajassa.

Mitä tässä pykälässä säädetään markkinoille saattamisesta, sovelletaan tavaran käyttämiseen valmistajan omiin tarkoituksiin, kun se kuuluu räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain, painelaitelain, tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 426/2016 (kaasulaiteasetus) soveltamisalaa.

Toimivaltainen viranomainen voi vaatia hakijalta näytteen toimittamista, testauksia sekä riippumattoman selvityksen esittämistä vaatimusten täyttymisestä. Poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tavaran turvallisesta käytöstä voidaan riittävästi varmistua.

Luvan myöntää 5 §:n 2 momentin tarkoittamassa tilanteessa se viranomainen, jolle hakemus on osoitettu, kun kaikkien olennaisten vaatimusten täytyminen on osoitettu.

~~Luvan myöntämisestä ilmoitetaan Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin jäsenvaltioille sekä Tullille.~~

7 §

Asiantuntijan käyttäminen

Toimivaltainen viranomainen voi lupaa koskevan hakemuksen arvioinnissaan käyttää apunaan pätevää ulkopuolista asiantuntijaa tavaran turvallisuuden ja muiden olennaisten vaatimusten kannalta merkityksellisen seikan selvittämisessä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun asiantuntijaan sovelletaan hänen suorittaessaan avustavia arviointitehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8 §

Poikkeusluvan sisältö ja voimassaolo

Poikkeusluvassa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

1) luvan kohteena olevan tavaran yksilöintitiedot;

2) kuvaus menettelyistä, joilla tavaraa koskevien olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten sekä muiden olennaisten vaikutusten täytyminen on osoitettu, sekä viittaukset sovellettuihin yhdenmukaistettuihin standardeihin, komission täytäntöönpanosäädöksessä lueteltuihin eurooppalaisiin, kansainvälisiin tai kansallisiin standardeihin taikka yhteisiin eritelmiin, jos sellaisia on;

3) tavaran jäljitettävyyttä koskevat erityisvaatimukset;

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

4) luvan voimassaoloaika, joka päättyy viimeistään sinä päivänä, jona sisämarkkinoiden hätätilavaihe päättyy tai sen käyttöönotto peruutetaan;

5) mahdolliset vaatimukset, jotka koskevat tarvetta varmistaa kyseisen tavaran jatkuva vaatimustenmukaisuuden arviointi luvan voimassaoloaikana;

6) toimenpiteet, jotka on toteutettava hätätilavaiheen päättyessä tai käyttöönoton peruuntumisen yhteydessä jo markkinoille saatettujen tavaroiden osalta.

9 §

Poikkeusluvan hakeminen

Poikkeuslupahakemus on osoitettava tämän lain 5 §:ssä tarkoitettulle toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka toimivaltaan kuuluvan säännöksen edellyttämistä vaatimustenmukaisuuden arviointimenetelystä poikkeuslupaa haetaan.

Lupahakemuksen sisällöstä, liitteistä, hakijan kuulemisesta ja luvan hakemisesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös ajasta, jonka kuluessa lupahakemus on ratkaistava.

10 §

Poikkeusluvan saaneen tavaran merkinnät

Poikkeuslupa ei oikeuta CE-merkinnän, pii-merkinnän tai muun yleisen vaatimustenmukaisuusmerkinnän kiinnittämiseen. CE-merkintärikkomuksesta säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Poikkeusluvan nojalla markkinoille saatetussa tai valmistajan omiin tarkoituksiin käyttöön otetussa tavarassa on oltava komission täytäntöönpanosäädöksessä täsmennetty merkintä ”kriisin kannalta olennainen tavara”.

Poikkeusluvan saaneen tavaran merkinnöistä, merkintöjen sisällöstä ja esitystavasta voidaan antaa tarkentavia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Poikkeusluvan alueellinen ulottuvuus ja toisen jäsenvaltion luvan tunnustaminen

Lain 6 §:ssä tarkoitettu toimivaltaisen viranomaisen myöntämä poikkeuslupa on voimassa Suomen alueella. Toimivaltainen viranomainen voi päätöksellään tunnustaa toisen jäsenvaltion vastaavan poikkeusluvan voimassaolon Suomessa, jos luvassa määrätyillä vaatimuksilla varmistetaan sovellettavien olennaisten vaatimusten noudattaminen ja tavaran turvallinen käyttö. Toimivaltaisen viranomaisen on ennen luvan tunnustamista arvioitava, täyttääkö luvan saanut tavara sitä koskevat olennaiset vaatimukset.

~~Poikkeusluvan tunnustamista koskevasta päätöksestä ilmoitetaan Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin jäsenvaltioille sekä Tullille.~~

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

12 §

Talouden toimijan velvollisuudet

Poikkeusluvan saaneen talouden toimijan on huolehdittava siitä, että:

- 1) tavara täyttää jatkuvasti sovellettavat olennaiset vaatimukset;
- 2) tavarassa on 10 §:ssä tarkoitettu merkintä ja muut vaaditut tiedot suomen tai ruotsin kielellä;
- 3) vaaditut asiakirjat ja testiraportit ovat viranomaisen saatavilla ja esitettävissä pyydettyä;
- 4) tavaran tunnistettavuus ja jäljitettävyyden säilyminen komission täytäntöönpanosäädöksessä ja luvassa edellytetyllä tavalla;
- 5) komission täytäntöönpanosäädöksessä asetettuja merkintävaatimuksia ja muita vaatimuksia noudatetaan.

3 luku

Ilmoitettujen laitosten velvoitteet hätätilassa

13 §

Hakemusten priorisointi

Ilmoitetun laitoksen on käsiteltävä ensisijaisina kaikki kriisin kannalta olennaisiksi tavaroiksi nimettyjä tuotteita koskevat vaatimustenmukaisuuden arvioinnin hakemukset riippumatta siitä, onko hakemus jätetty ennen hätätilavaiheen käyttöönottoa vai sen jälkeen. Etusijalle asettamisesta ei saa aiheutua hakijalle kohtuuttomia lisäkustannuksia. Ilmoitettu laitos saa periä vain sellaiset ylimääräiset kustannukset, jotka ovat oikeassa suhteessa toteutuneisiin lisätoimiin.

14 §

Testauskapasiteetin lisääminen

Ilmoitetun laitoksen on ryhdyttävä kohtuullisiin toimiin testaus- ja arviointikapasiteettinsa lisäämiseksi niillä aloilla, joilla se on ilmoitettu, siltä osin kuin kyse on kriisin kannalta olennaisiksi tavaroiksi nimetyistä tuotteista.

15 §

Valvonta ja ilmoittamisesta vastaava viranomainen

Ilmoitetun laitoksen toiminnan valvonnasta vastaa ilmoittamisesta vastaava viranomainen siten kuin ilmoitettujen laitosten valvonnasta erikseen säädetään. Ilmoitetun laitoksen tämän luvun mukaisten velvoitteiden laiminlyönti voidaan ottaa huomioon laitoksen nimeämistä, toimintaa ja nimeämisen jatkumista koskevissa toimenpiteissä.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

4 luku

Vaatimustenmukaisuusolettama hätätilassa

16 §

Poikkeuksellinen vaatimustenmukaisuusolettama standardien ja yhteisten eritelmien perusteella

Sisämarkkinoiden hätätilavaiheen aikana toimivaltainen viranomainen voi vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa olettaa, että kriisin kannalta olennaiseksi tavaraksi nimetty tuote täyttää sovellettavat olennaiset vaatimukset siltä osin kuin:

1) tuote on valmistettu noudattaen komission täytäntöönpanosäädöksessä lueteltuja eurooppalaisia standardeja tai asiaankuuluvia sovellettavia kansainvälisiä tai kansallisia standardeja; tai

2) tuote on komission täytäntöönpanosäädöksessä vahvistettujen yhteisten eritelmien mukainen.

Vaatimustenmukaisuusolettama koskee vain täytäntöönpanosäädöksen kattamia olennaisia vaatimuksia ja on voimassa hätätilavaiheen ajan ja täytäntöönpanosäädöksen voimassaoloaikana.

5 luku

Tietojenvaihto, markkinavalvonnan priorisointi ja viranomaisten avunanto

17 §

Ilmoitettavat tiedot

Toimivaltainen viranomainen ~~tai markkinavalvontaviranomainen toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä~~ ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä muille Euroopan unionin jäsenvaltioille ja Euroopan komissiolle sekä Tullille:

- 1) myönnetyt, tunnustetut, muutetut ja peruutetut poikkeusluvut;
- 2) tuotteisiin kohdistetut korjaavat ja rajoittavat toimet; ja
- 3) muut seikat, jotka ovat välttämättömiä unioninlaajuisen valvonnan ja tiedonvaihdon kannalta.

Markkinavalvontaviranomainen ilmoittaa toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä edellä 1 momentissa tarkoitetuille tahoille 1—3 kohdan mukaiset tiedot, jos tiedot ovat markkinavalvontaviranomaisen hallussa.

18 §

Viranomaisten keskinäinen avunanto

Markkinavalvontaviranomaiset avustavat sisämarkkinoiden hätätilavaiheessa toisia markkinavalvontaviranomaisia kaikin kohtuullisin keinoin, mukaan lukien asiantuntijaryhmien

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

tilapäinen lähettäminen, logistinen tuki sekä komission täytäntöönpanosäädöksessä lueteltuja tuotteita koskevan testauskapasiteetin vahvistaminen.

19 §

Tiedonvaihto ja tietojen luovuttaminen

Tämän lain 5 §:ssä tarkoitetuilla viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tässä laissa säädetyn poikkeuslupaan liittyvän tehtävän hoitamiseksi välttämättömiä tietoja toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta ilmoitetulta laitokselta ja käyttää toisen viranomaisen ja julkista tehtävää hoitavan ilmoitetun laitoksen hankkimia näytteitä tarpeellisiin tutkimuksiin. Henkilöä koskevia tietoja on oikeus saada vain, jos ne ovat välttämättömiä asian ratkaisemiseksi ja liittyvät tavaran tai tavaran käytön aiheuttamaan vaaraan.

Toimivaltainen viranomainen voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa poikkeuslupa-asiassa saamiaan tavaraan tai sen käyttöön liittyviä välttämättömiä tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, tavaran käytön olosuhteista, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista:

1) syyttäjälle syyteharkintaa varten ja poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi;

2) toiselle 5 §:ssä tarkoitetulle viranomaiselle 5 §:n 2 momentin tarkoittamassa tilanteessa, pelastusviranomaiselle ja työsuojelu-, ympäristönsuojelu-, kuluttajansuoja-, **tulli-** ja poliisiviranomaiselle ja **sellaiselle** markkinavalvontaviranomaiselle, joka valvoo tuotelainsäädännön noudattamista, jos tiedon luovuttaminen on välttämätöntä viranomaisen tehtävien suorittamisen kannalta ja se suorittaa laissa sille säädettyä turvallisuuteen, ympäristöturvallisuuteen tai tuoteturvallisuuteen liittyvää tehtävää;

3) toimivaltaiselle **Euroopan unionin jäsenvaltion** viranomaiselle ja Euroopan unionin toimielimelle Euroopan unionin lainsäädäntöön tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen toteuttamiseksi.

6 luku

Markkinavalvonta hätätilassa

20 §

Markkinavalvonnan periaatteet

Markkinavalvonnassa noudatetaan, mitä markkinavalvontalaissa tai rakentamislaisissa säädetään. Työsuojeluviranomaisten valvomien tuotteiden osalta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa.

Markkinavalvontaviranomainen voi antaa tämän lain sekä komission täytäntöönpanosäädöksen ja poikkeuslupan ehtojen noudattamista koskevia määräyksiä sekä tehdä päätöksiä soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden poistamisesta markkinoilta, palautusmenettelystä, käytön rajoittamisesta tai kieltämisestä sekä muista markkinavalvonta-asetuksen mukaisista toimenpiteistä.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

21 §

Markkinavalvonnan priorisointi

Markkinavalvontaviranomainen asettaa etusijalle komission täytäntöönpanosäädöksessä lueteltuja kriisin kannalta olennaisia tavaroita koskevat valvontatoimet.

22 §

Poikkeusluvan peruuttaminen

Toimivaltainen viranomainen voi päätöksellään peruuttaa myöntämänsä poikkeusluvan, jos lupaa ei ole laajennettu koko unionin alueelle komission täytäntöönpanosäädöksellä, ja:

- 1) luvan edellytykset eivät enää täyty;
- 2) tuote aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle tai muulle suojellulle edulle; tai
- 3) talouden toimija rikkoo olennaisesti luvan ehtoja.

Lupa voidaan peruuttaa myös, jos peruuttamiseen on muu erittäin painava syy ja luvan haltijalle on annettu mahdollisuus esittää näkemyksensä asiassa kohtuullisessa ajassa.

Poikkeusluvan peruuttamisesta tai lupaa koskevan päätöksen oikaisusta on viipymättä ilmoitettava Euroopan komissiolle.

Mitä 1–3 momentissa säädetään poikkeusluvan peruuttamisesta, sovelletaan soveltuvilta osin myös 11 §:ssä tarkoitetun toisessa jäsenvaltiossa voimassa olevan luvan voimassaolon tunnustamisen peruuttamiseen.

7 luku

Seuraamukset

23 §

Hallinnolliset seuraamukset ja tehosteet

Toimivaltainen viranomainen ja markkinavalvontaviranomainen voivat tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Mitä 1 momentissa säädetään tämän lain nojalla annetun kiellon ja määräyksen tehostamisesta, sovelletaan myös asetuksen (EU) N:o 305/2011 VI a luvussa, (EU) 2016/424 V a luvussa, (EU) 2016/425 VI a luvussa, (EU) 2016/426 V a luvussa, (EU) 2023/988 II a luvussa, (EU) 2023/1230 IV a luvussa tai (EU) 2024/3310 XIV luvussa tarkoitetun markkinavalvontaviranomaisen antaman kiellon tai määräyksen tehostamiseen.

Teettäen suoritettujen toimenpiteiden kustannukset maksetaan ennakkoon valtion varoista. Kustannukset saadaan periä laiminlyöjältä ja ne ovat suoraan ulosottokelpoisia. Kustannusten perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

24 §

Ilmoitetun laitoksen velvoitteiden laiminlyönti

Jos ilmoitettu laitos rikkoo 13 tai 14 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan, ilmoittamisesta vastaava viranomainen voi antaa huomautuksen, asettaa määräajan puutteiden korjaamiseksi ja ryhtyä laitoksen hyväksymisen peruuttamista koskeviin toimenpiteisiin sen mukaan kuin erikseen säädetään.

8 luku

Erinäiset säännökset

25 §

Hätätilavaiheen päätyminen

Hätätilavaiheen katsotaan päättyneen:

- 1) sen ajanjakson päättyessä, jonka ajaksi sisämarkkinoiden hätätilavaihe on otettu käyttöön, jollei neuvosto ole siihen mennessä uudella täytäntöönpanosäädöksellä jatkanut hätätilavaihetta;
- 2) neuvoston täytäntöönpanosäädöksessä, jolla neuvosto on jatkanut sisämarkkinoiden hätätilavaihetta, määrätyn ajanjakson päättyessä;
- 3) kun neuvosto peruuttaa sisämarkkinoiden hätätilavaiheen käyttöönoton.

Poikkeusluvan voimassaolo päättyy viimeistään sinä päivänä, jona sisämarkkinoiden hätätilavaihe päättyy tai sen käyttöönotto peruutetaan. Luvan voimassaolon päätyminen ei sellaisenaan velvoita poistamaan markkinoilta luvan nojalla jo markkinoille saatettuja tuotteita tai järjestämään palautusmenettelyä. Markkinavalvontaviranomainen voi määrätä poistamaan markkinoille saatettuja tuotteita, jos kyseisten tuotteiden osalta on havaittu erityisiä turvallisuusongelmia tai luvan ehtoja on rikottu.

26 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä **kuuta** 20 .

2.

Laki

eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain (278/2016) 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1136/2016, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Ilmoitettujen laitosten eräistä velvollisuuksista sisämarkkinoiden hätätilan aikana säädetään eräiden tuotteiden saattamisesta markkinoille sisämarkkinoiden hätätilan aikana annetussa laissa (/2026).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 1 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 186/2025 uusi 6 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2026 vp

1 §

Soveltamisala

Markkinavalvonnassa sovelletaan sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskevan toimenpidekehityksen perustamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2679/98 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/2747 (sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskeva säädös) 3 artiklassa ja IV osastossa tarkoitettun sisämarkkinoiden hätätilan aikana tämän lain lisäksi mitä eräiden tuotteiden saattamisesta markkinoille sisämarkkinoiden hätätilan aikana annetussa (/2026) laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 29.5.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Vilhelm Junnila ps
varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Pertti Hemmilä kok
jäsen Hilikka Kemppi kesk
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Johannes Yrttiaho vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maiju Tuominen